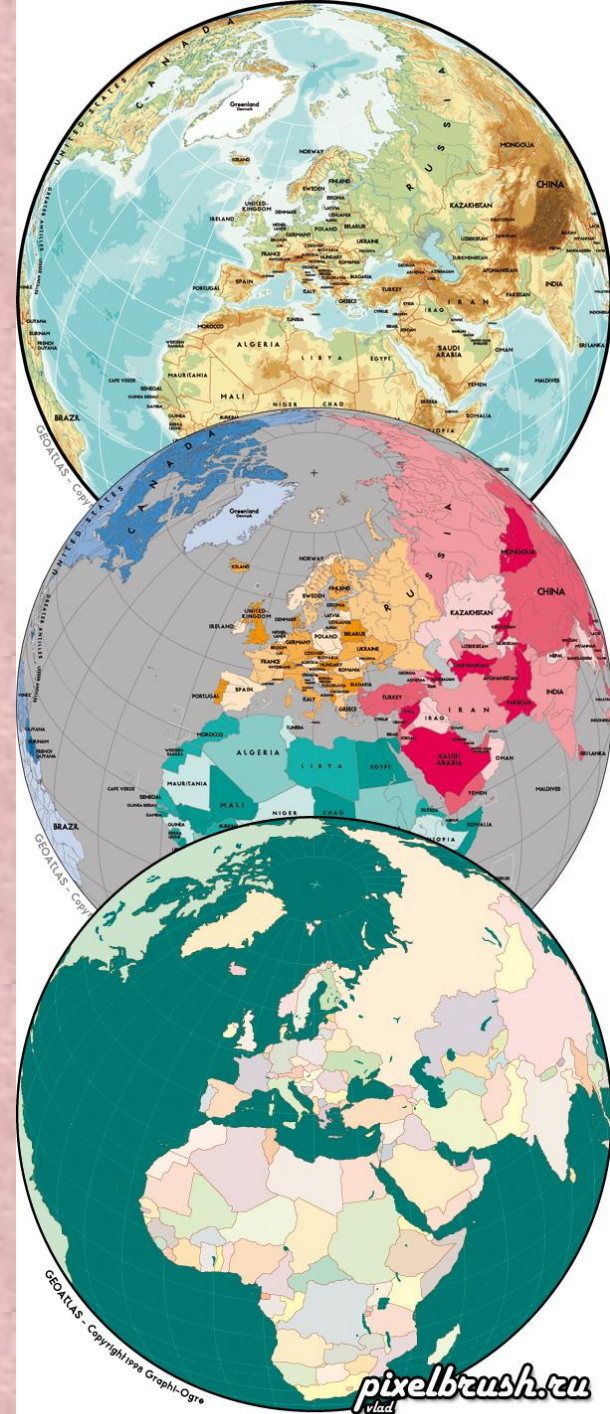

**Жатыр
МОЙЫНЫНЫҢ
қатерлі ісігі**

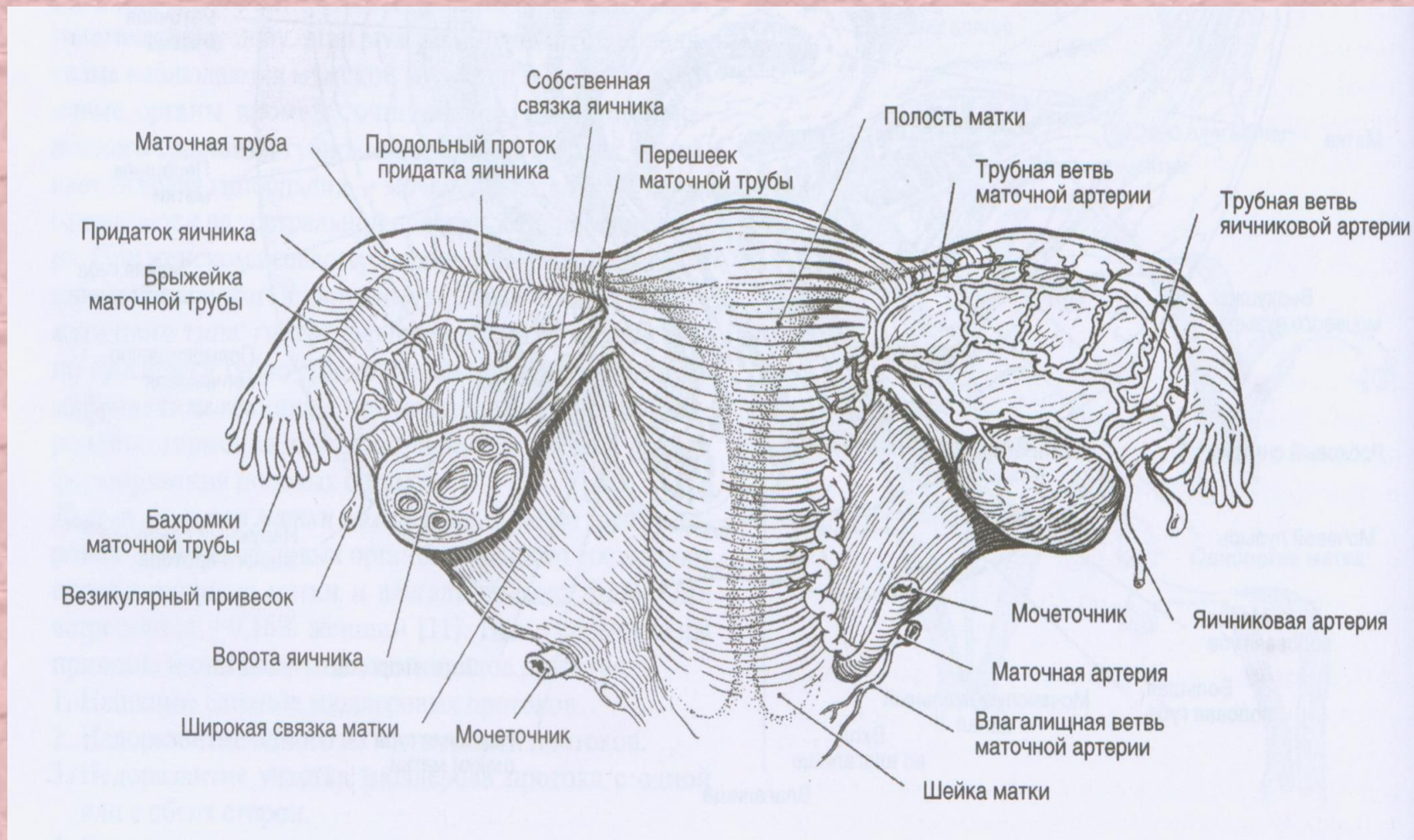
**Садыкова Толкын
Таждиновна**

Жатыр мойынының қатерлі ісігі

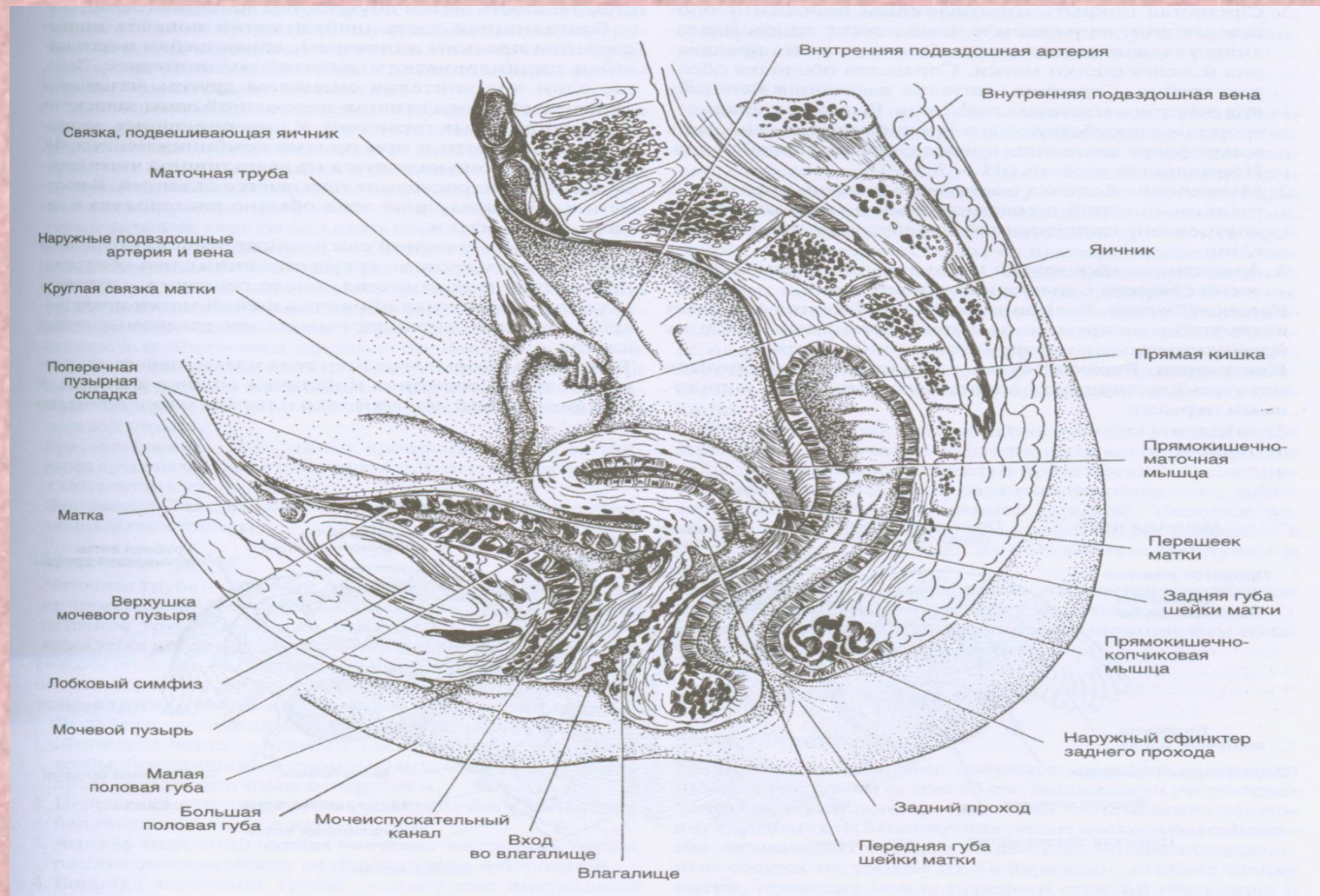
- Жатыр мойынының қатерлі ісігі онкогинекологиялық аурулардың ішінде бастапқы орында. Бұл дертпен әлемде 100000 әйелге шаққанда 20-сы науқастанады. Осы аурудың емін толық қанағаттанарлық деп айта алмаймыз, өйткені 5 жылдық өмір сүру ұзақтығы 65-70%.
- Жыл сайын әлемде жатыр мойынының қатерлі ісігімен 600 000 әйел ауырады
- 270 000 әйел кайтыс болады

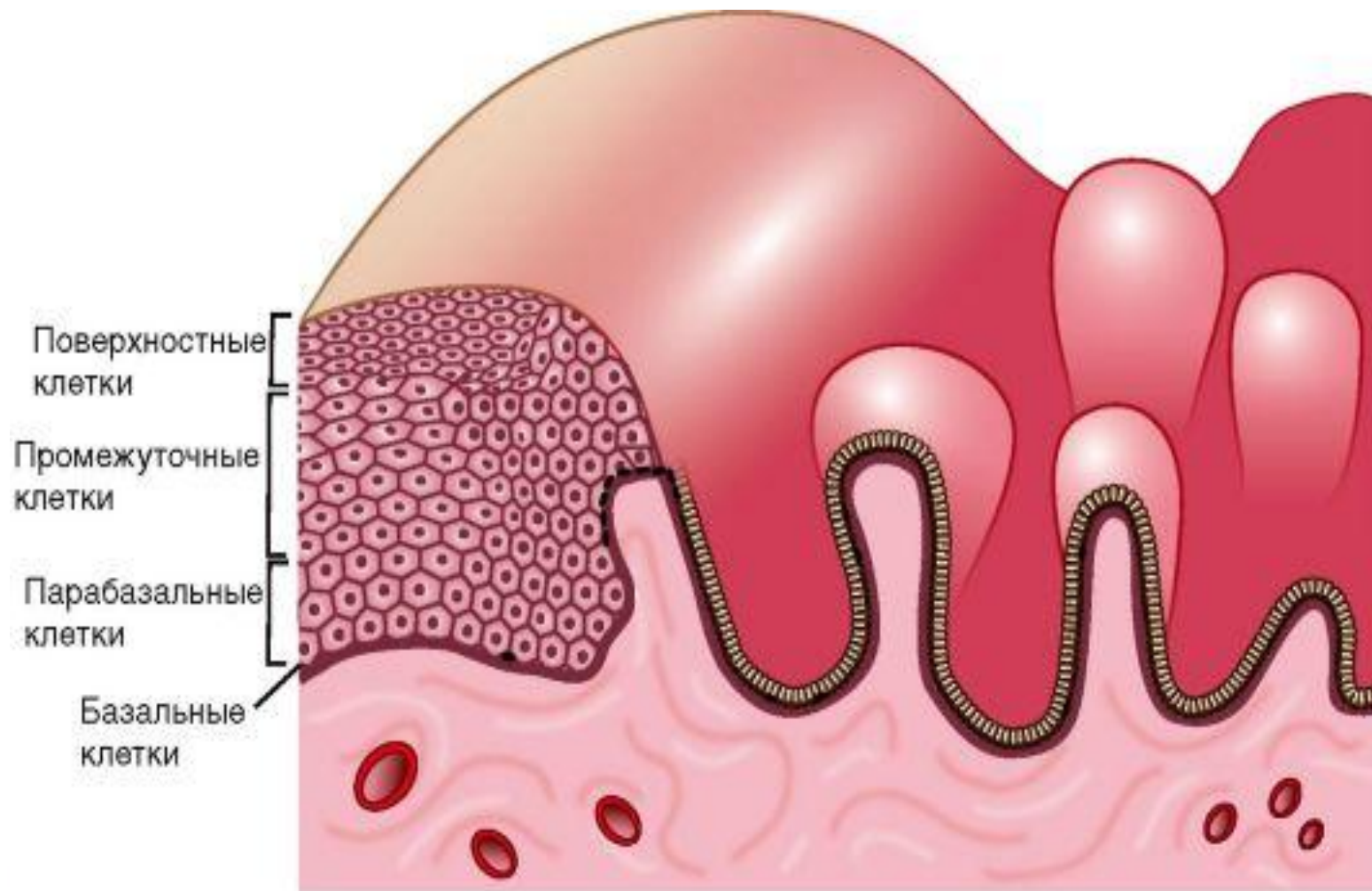
Әйел жыныс мүшелерінің анатомиялық құрылысы (фронтальды кесінді)

Әйел жыныс мүшелерінің анатомиялық құрылысы сагитальды кесінді

Жатыр мойнының ГИСТОЛОГИЯЛЫҚ ҚҰРЫЛЫСЫ

Жатыр мойынының қатерлі ісігі

бұл:

- әйел жыныс мүшелерінің қатерлі ісіктерінің 12 % құрайды. 48 бен 50 жас арасындағы әйелдер жиі ауырады
- Аурудың жиілігі – Қазақстан бойынша
- 100мың.әйелге 7,1.
- Жатыр мойынының қатерлі ісігі мәселесінің і бағыттары;
- ерте анықтау және алдын алу шаралары
- дисплазиялар мен преинвазивті қатерлі ісікті дер кезінде анықтап, емдеу тәсілдерін күшейту. инвазивті рақтың алдын алу;
- инвазивті рақты емдеу тәсілдерін күшейту

Жатыр мойынының қатерлі ісігінің этиологиясы

- Жатыр мойынының қатерлі ісігінің дамуында ерекше орынды адам папилломасының вирусы алады (серотипті 16 и 18 HPV)

Қауіп қатерлі себептері:

- *Жыныстық қатынасқа ерте түсу (15 жастан)*
- *Жыныстық қатынасты әртүрлі адамдармен жүргізу*
- *Ерте жүктілік пен босанулар (18 жасқа дейін)*
- *Кеш тұрмыс құру және кеш босану*
- *жүктілік пен босанулар көп болған жағдайда*
- *Босанудан кейінгі тыртықтар*
- *патологиялық процестер(факультативті ісік алды ауруы)*
- *Жатыр мойынының ісік алды ауруы дисплазиялар (облигатты ісік алды ауруы) гормондық тепе-теңдіктің бұзылысы, иммундытәуелді жүйелердің қызметінің төмендеуі кезінде фондық аурулардың қатерлі ісікке айналу мүмкіндігі туады.*

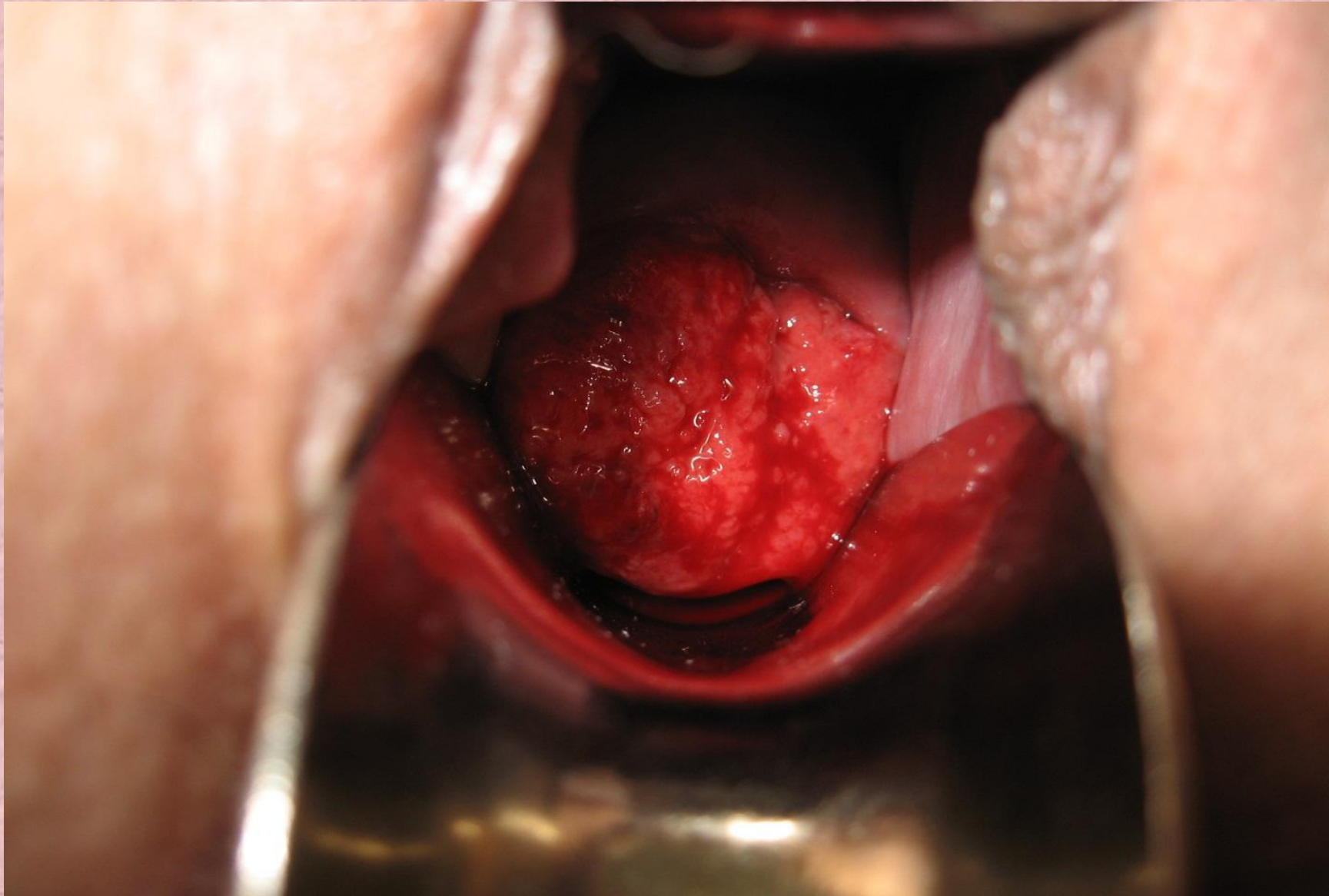
ВПЧ инфекциясы анықталған әрбір 1 млн әйелде:

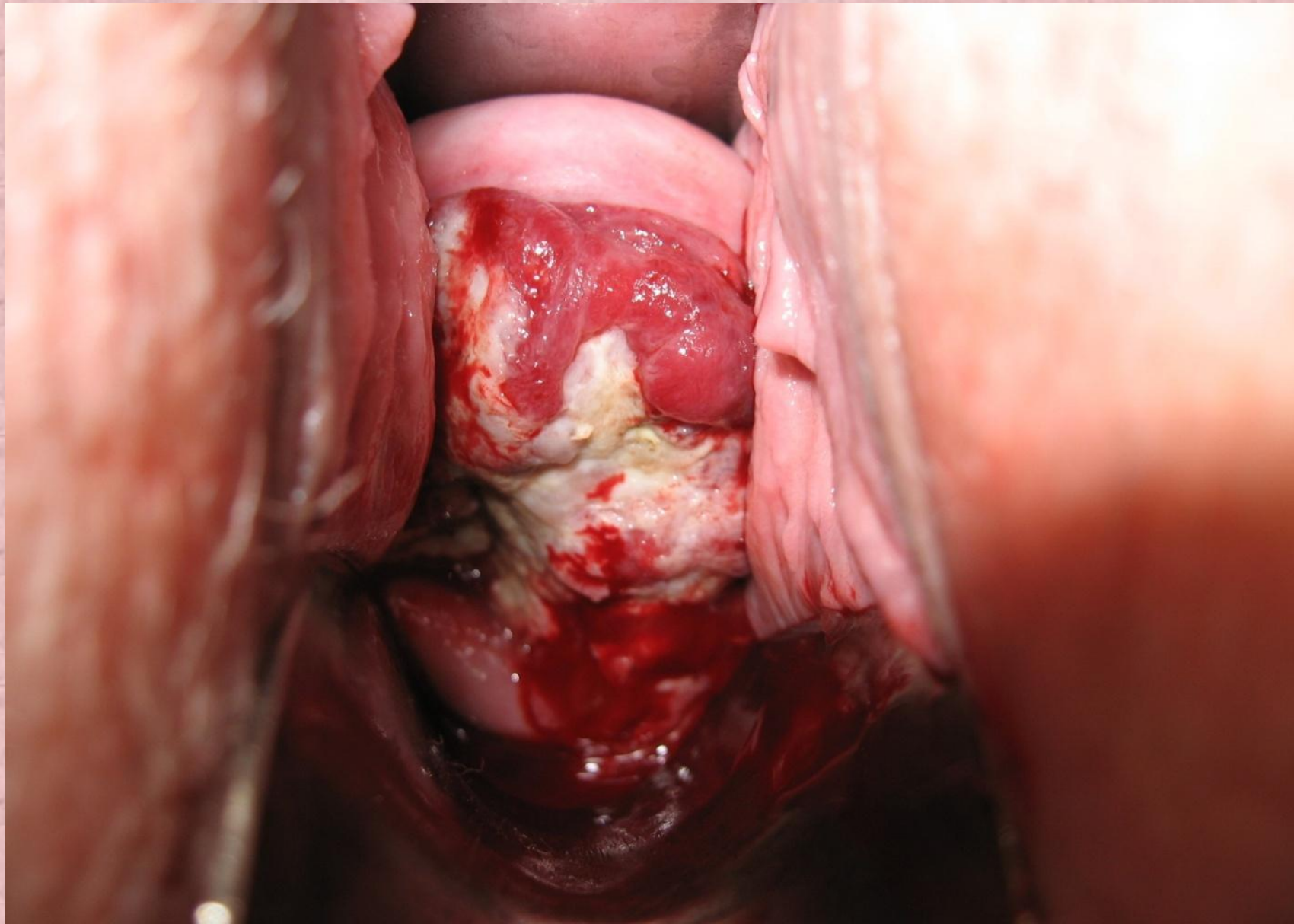
- 100 000 әйелде жатыр мойнының ісікалды ауруы
- 8000 әйелде жатыр мойны рагының алғашқы сатысы
- **1600** әйелде жатыр мойны рагының инвазивты сатысы анықталады

Жатыр мойынының қатерлі ісігі

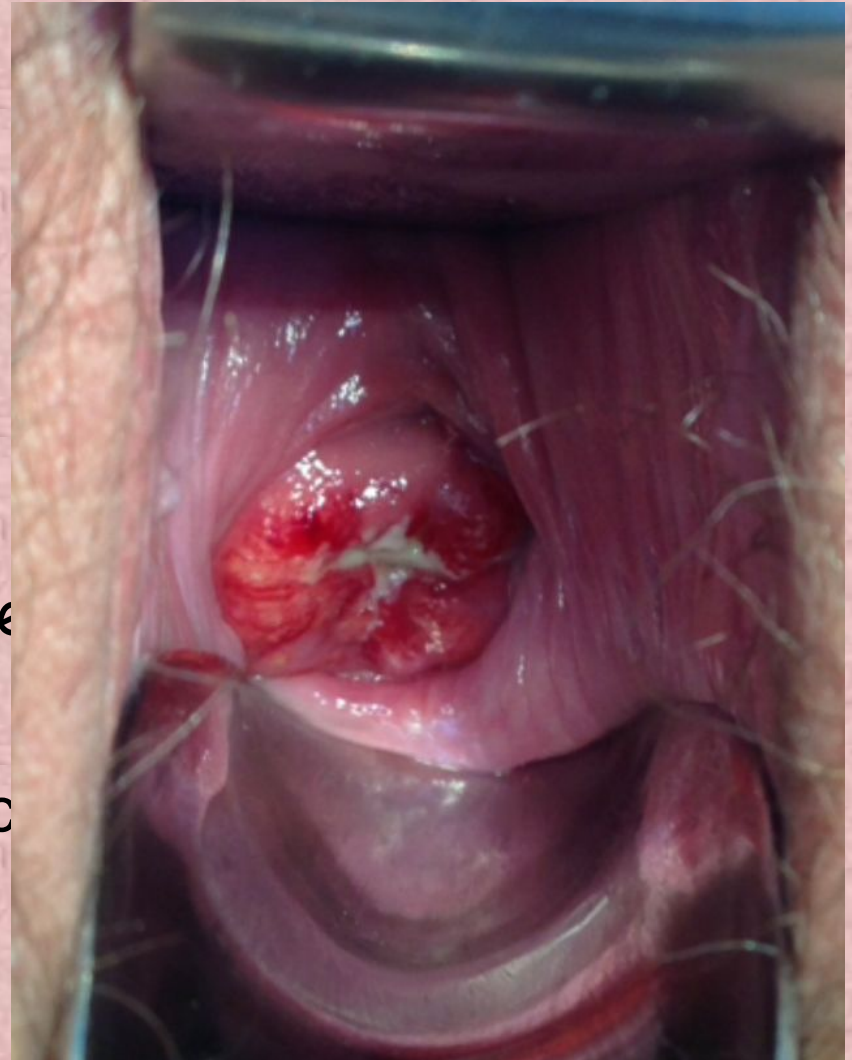

Жатыр мойынының қатерлі ісігі Қазақстанда

- Жатыр мойынының қатерлі ісігі Қазақстан Республикасында
- әйел жыныс мүшелерінің ауруларының ішінде 3 орында.
- Жыл сайын 1600 әйел ауырса, диспансерлы есепте 10 000 әйел осы диагнозбен тұрады.
- Жыл сайын 620 әйел қайтыс болады.

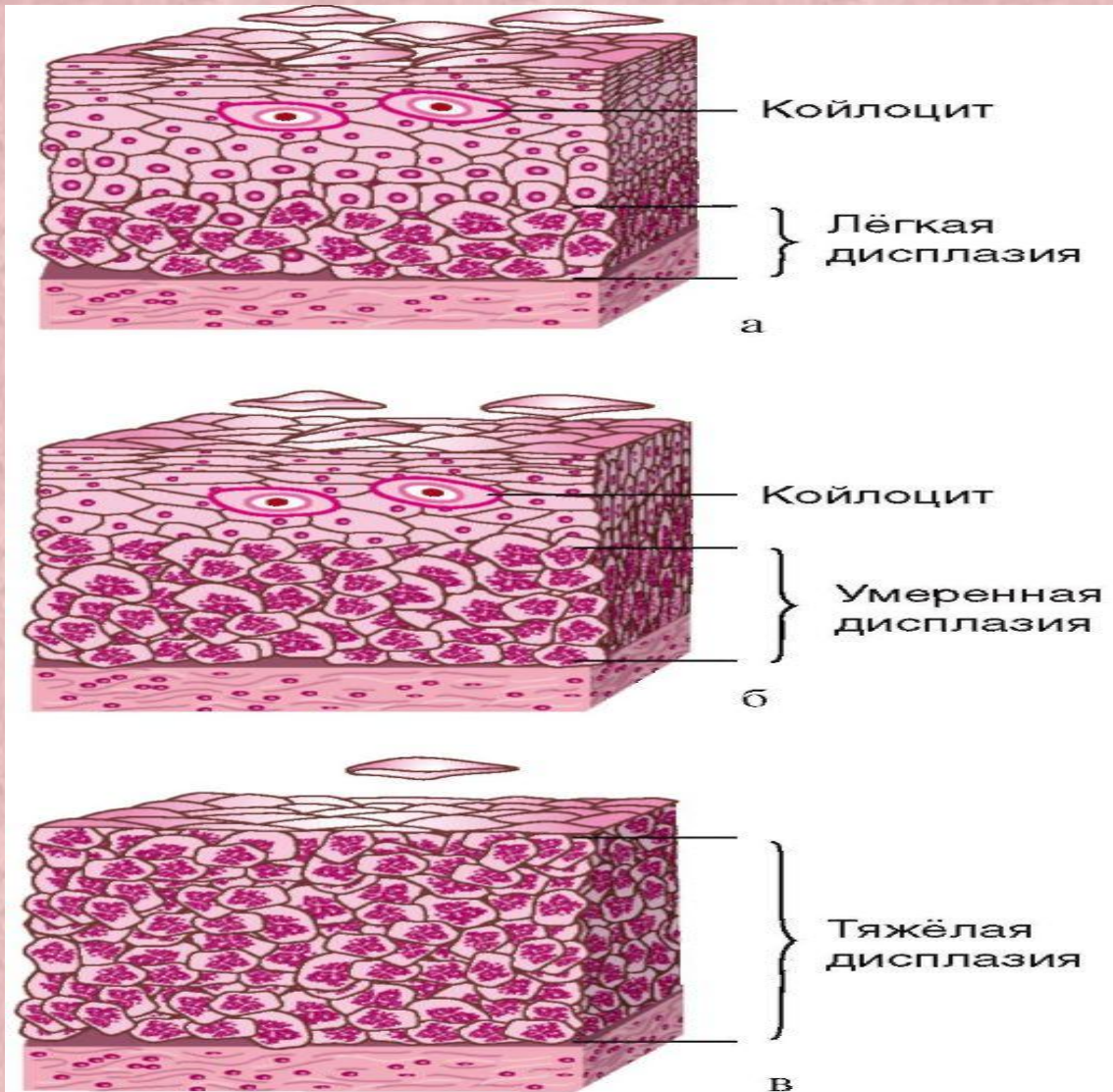

Дисплазия

Бұл жатыр мойынының эпителийінің қатарлылығының атипті бұзылысы, бірақ бұл бұзылысқа беткей қабат пен строманың қатысы болмайды.

- Жеңіл түрдегі дисплазия (CIN I) – базалды қабаттағы клеткалардың атипті өзгерісі жалпақ эпителийдің $1/3$ бөлігі зақымданған
- Орташа түрдегі дисплазия (CIN II) – жалпақ эпителийдің жалпақ $1/2$ бөлігі атипті өзгеріске ұшыраған
- Ауыр түрдегі дисплазия (CIN III) - жалпақ эпителийдің жалпақ $2/3$ бөлігі атипті өзгеріске ұшыраған

Дисплазиялар

Инвазия алдындағы рак

дисплазия және *Ca in situ* туралы ілім– бұл жатыр мойыны қатерлі ісігінің алдын алу шараларын шешудегі ең күрделі мәселе.

Инвазия алдындағы рак мен дисплазияның айқын клиникалы белгілері мен кольпоскопиялық көріністері болмайды.

«*Ca in situ*» деген термин- бұл жалпақ көп қабатты эпителийдің барлық қабаттарының қатарлылығының, қабаттылығының атипті бұзылысы, бірақ бұл өзгеріс стромаға өтпейді..

Инвазия алдындағы рақтың емі

- Жатыр мойынының электроконизациясы.
- Жатырдың экстирпациясына көрсеткіштер:
 1. Жасы 50-ден асқан әйелдер
 2. Егерде ісік жатыр мойынының каналында кездесе
 3. Ісікклеткалары ісік жатыр мойынының каналындағы бездерге бойласа
 4. Жатыр мойыны қынаппен жанасып, электроконизация жасауға мүмкіндік болмаса
 5. Жатырдың миомасымен сәйкес келген жағдайда
 6. Криво және лазерлі деструкциядан кейін ауру қайталанса

Жатыр мойыныны қатерлі ісігінің белгілері

- Алғашқы симптомдары: қанды бөлінулер
- Екіншілік симптомдары көрші ағзаларға метастаз бергенде, және қабыну белгілері қосарланғанда(ауру сезімі, ыстығының көтерілуімен, аяғының ісінуімен, зәр ығару жүйесінің бұзылыстарымен)сипатталады. Қосымша белгілеріне шаршау, тәбетінің төмендеуі, азу белгілері жатады

ГИСТОТИПТЕР

1. жалпақклеткалы , мүйізденген,
мүйізденбеген,
2. *аденокарцинома,*
3. *диморфты безді- жалпақклеткалы*
(мукоэпидермоидты),
4. *Төмен жасушалы*

Өсу түрі

- Эндофитті
- Экзофитті
- Аралас

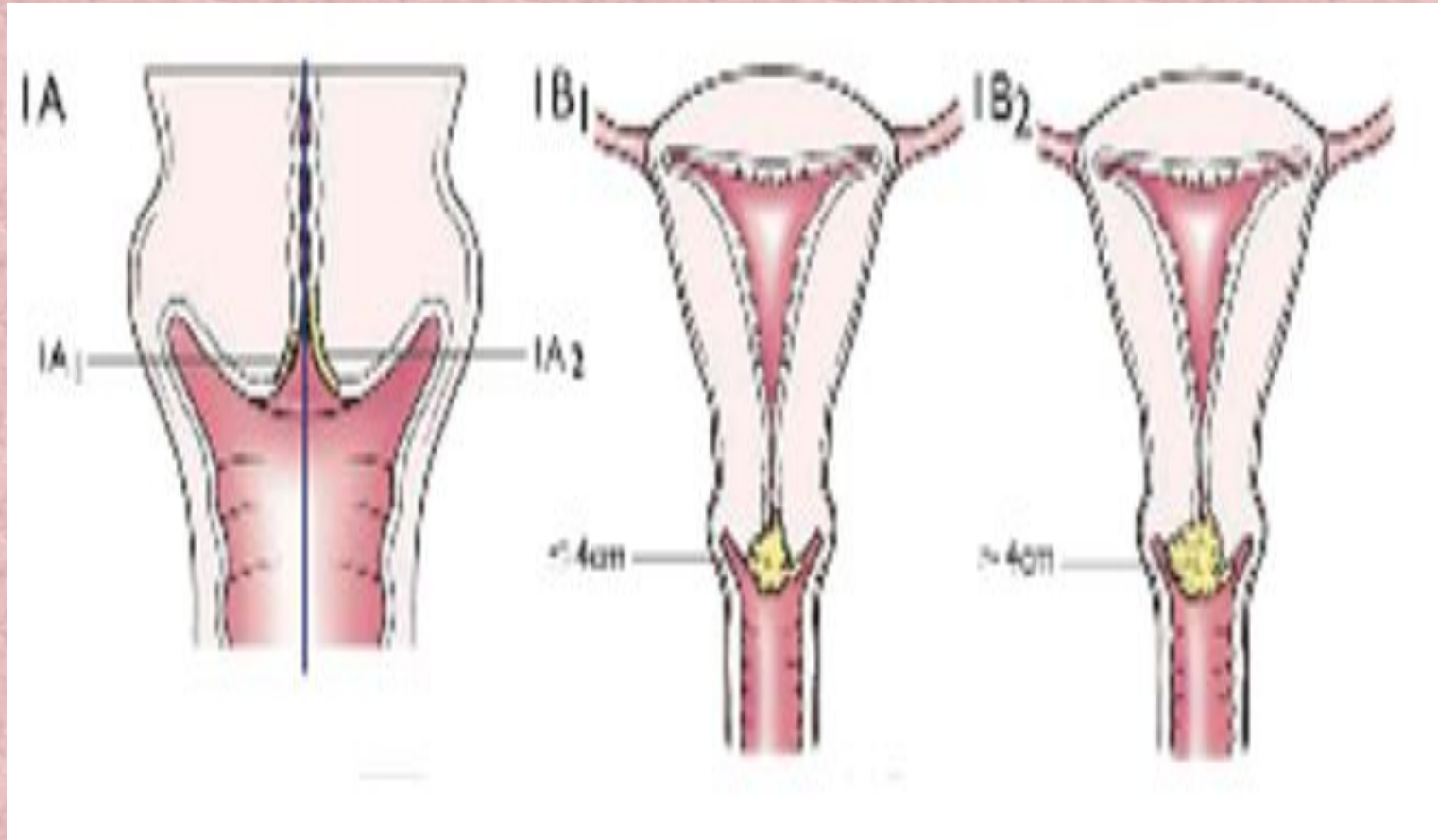
Жатыр мойынының қатерлі ісігін анықтау тәсілдері

- *Гинекологиялық тексеру (айнада қарау, қынаптық-тікішектік қарау)*
- *Кольпоскопия*
- *Цитологиялық зерттеу*
- *Гистологиялық зерттеу*

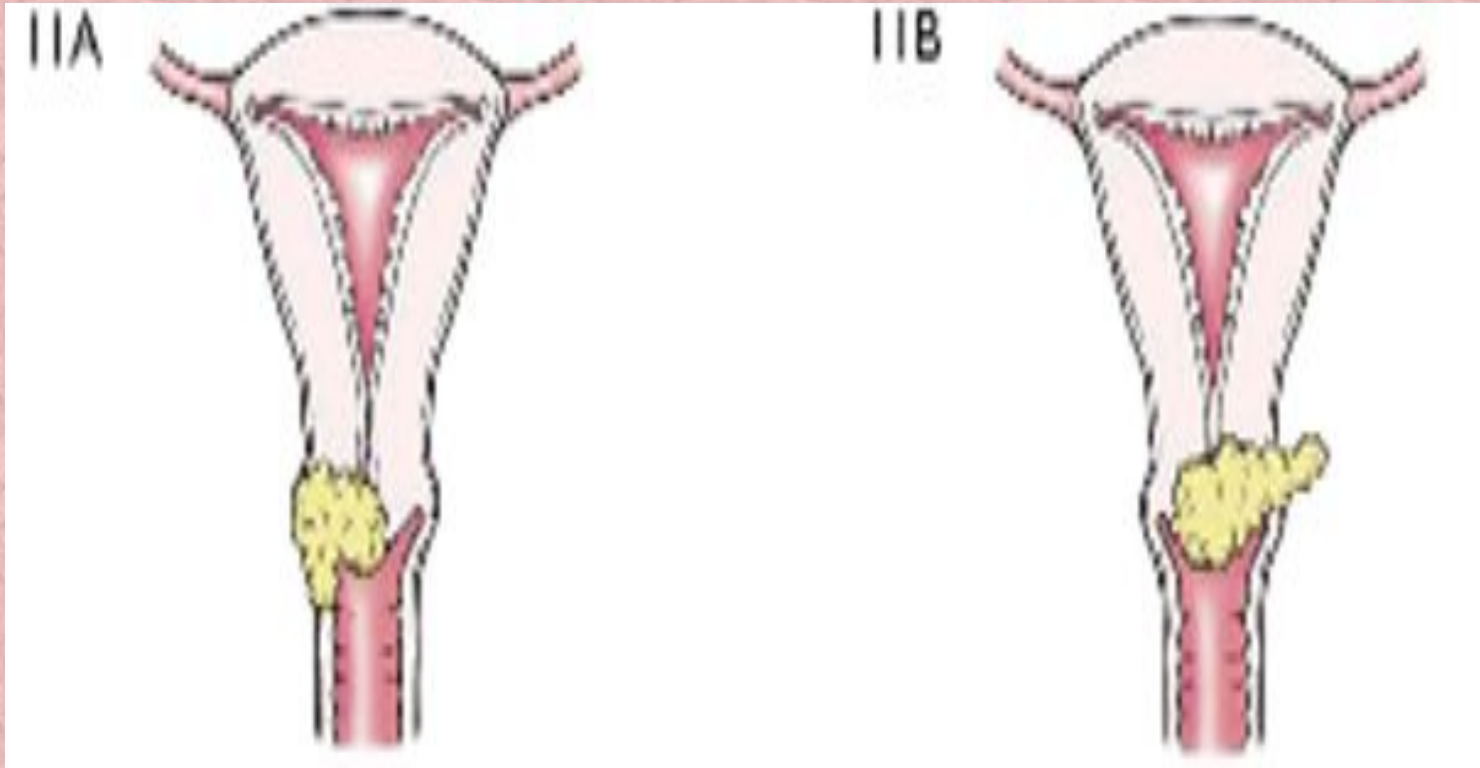
Сатысына байланысты жіктелуі

- **Ca in situ** – преинвазивті рак
- **I сатысы**-ісік жатыр мойынымен шектелген
- **II сатысы** -ісік жатырдың денесіне , қынаптың жоғарғы бөлігіне параметрийге инфильтрация береді.
- **III сатысы** - қынаптың төменгі бөлігіне, инфильтрация параметрийден жамбас сүйектеріне дейін жетеді іш пердеден тыс лимфатүйіндеріне таралады
- **IV сатысы** - рак көрші ағзаларға таралып, алшақ метастаздар береді

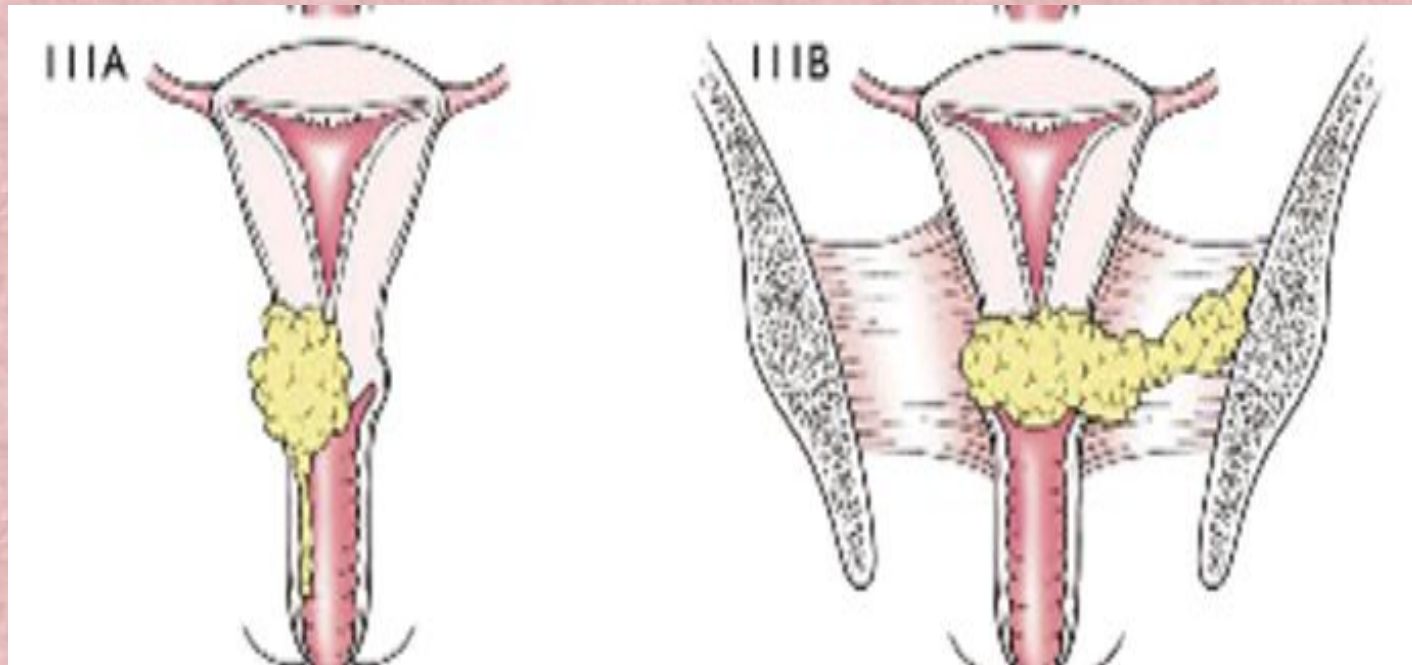
Жатыр мойынының қатерлі ісігінің I сатысы

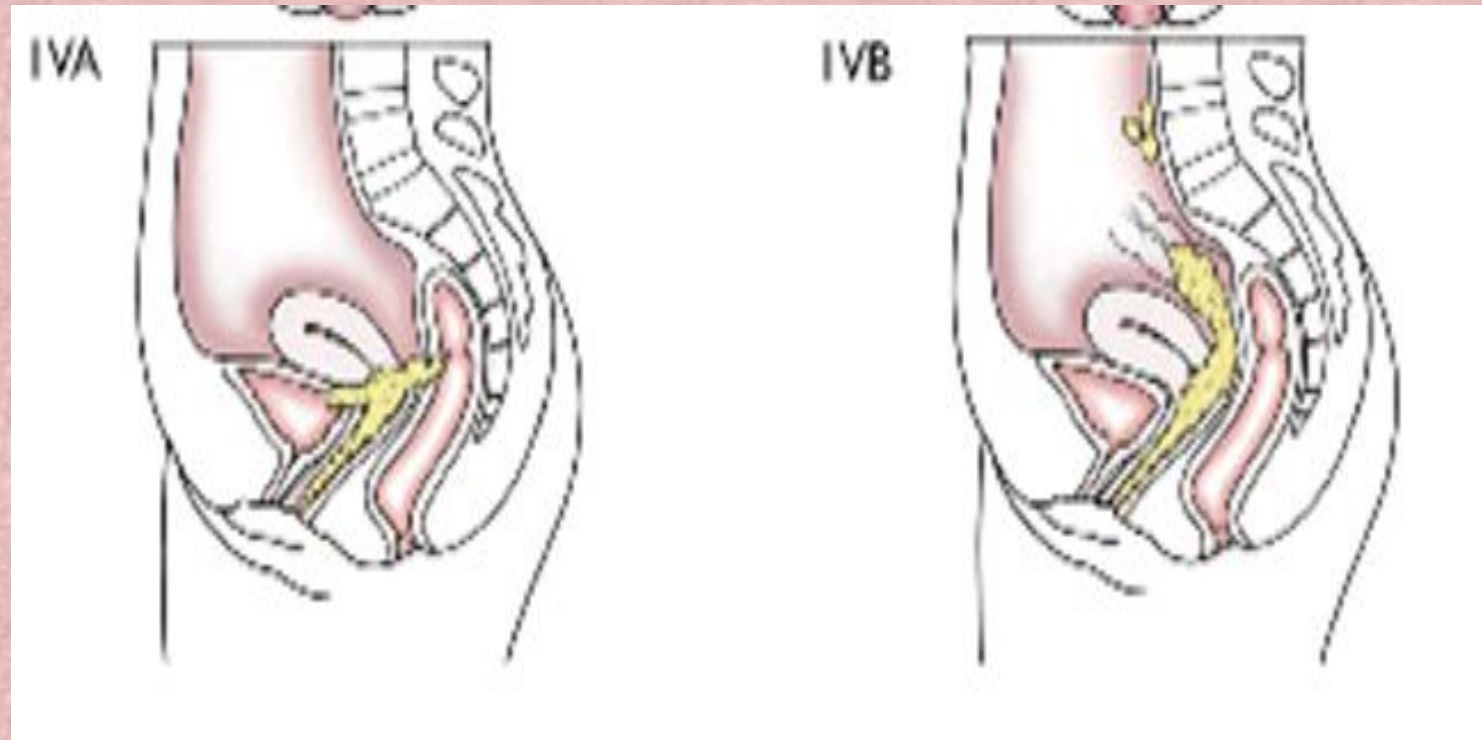
Жатыр мойнының қатерлі ісігінің II сатысы

Жатыр мойынының қатерлі ісігінің III сатысы

Жатыр мойынының қатерлі ісігінің IV сатысы

Жатыр мойынының қатерлі ісігінің емі

- *Хирургиялық ем*
- *Қосарланған сәулелі ем*
- *Комбинацияланған*
- *Комплексті*

***Назарларыңызға
рахмет!***